

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/49

KARAR NO : 1984/492

olaylara ilişkin olduğu saptanmayan güncel bireysel nitelikteki suça ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Necati Gidiş, Atıf Gidiş, Zeki Aydın

O L A Y : 22.6.1980 günü sanıkların, silah zoruyla tarlada çalışan müşte-

kinin 350 lira ile 1 tabancasını gasp ettikleri ileri sürülerek TCK'nun 64/1., madde yolu ile 479/2., 522., 525., maddelerle tecziyesi istemiyle Kumru Sorgu Hakimliği'nce 2.7.1981 gününde, 1980/60- 1981/39 sayı ile haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir.

Ünye 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 26.1.1982 gününde, esas 1981/130, karar 1982/3 sayı ile; sıkıyönetim komutanlığınca görevsizlik kararı verilerek dokümanın gönderilmesi istendiği gerekçesiyle görevsizliğe karar vermiştir.

Bu görevsizlik kararın sanıklar tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Ceza Dairesi'nce 5.4.1983 gününde, 1982/11695-1983/2807 sayılı ilamı ile onanmıştır.

Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi, 17.6.1983 günlü, 1983/167-126 sayı ile; sanıkların beraatlerine karar vermiştir.

Beraat kararının müdahil tarafca temyiz edilmesi üzerine,

Askeri Yargıtay 3. Dairesi, 22.11.1983 günlü, 1983/855-817 sayılı ilamı ile; ay-
nen; dosya içeriğine göre iddia konusu olayda siyasi ve ideolojik saik bulunmadığı an-
laşılmaktadır. Şöyleki; müdahil şikayetçi, şikayet dilekçesinde ve ilk üç ifadesinde sanık-
ların yapıları hakkında herhangi bir beyanda bulunmadığı halde son ifadelerinde sanıkla-
rın (solcuymuş beni solcular yürüyüşe çağırdı, iki oğlumla birlikte yürüyüşe katılmadım,
o yüzden husumet beâlediler" şeklinde beyanda bulunmuş, bu beyan esas alınarak davaya sıkı-
yönetim askeri mahkemesince bakılmıştır. Oysaki şikayetçi tarafından sanık olarak dinlenen
köy muhtarı Cevat Çalpak Ağır Ceza Mahkemesi'nde iddia makamının talebi üzerine sorulan
bir soruya verdiği müşteki taraf ile sanıklar arasında sağ-sol davası yoktur. Taraflar
arasındaki bu olay ağaç kesme meselesinden meydana geldi" biçimindeki cevaptan olayın
siyasi ve ideolojik bir yönünün bulunmadığı tereddüte yer vermeyecek, bir şekilde açıklık
kazanmıştır.

Herhangi bir olaya sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılabilmesi için iddia konusu eylemin 1402 sayılı kanunun 13., ve 15. maddelerde belirtilen suçlardan

olması gerekmektedir.

İddia konusu suç Ordu iline bağlı Kumru-Konaklı köyünde ilan edilen sıkıyönetimden üç aydan daha önce 22.6.1980 tarihinde işlenmiştir. Bu haliyle suçun 1402 sayılı Kanunun 15., ve 13/a. maddeleri kapsamında olmadığından kuşku bulunmamaktadır. Ancak sanıklardan Zeki Aydın hakkında Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nda bir dava dosyası bulunduğu ve adı geçen bu suçtan Amasya 15. Piyade Tugay Özel Askeri Cezaevinde tutuklu olduğu anlaşılınca 1402 sayılı Kanunun 13/b. maddesindeki koşulları başka bir deyişle sanıklar hakkındaki iddia konusu suçla belirtilen suç arasında organik ve örgütsel genel amaç bağlantısının bulunup bulunmadığının tesbit bakımından bu hususun Askeri Savcılık ve mahkemeden sorulmaksızın noksan soruşturma ile mahkemenin kendisini görevli görmesi ve beraat kararı vermesi kanuna aykırılık teşkil ettiğinden hükmün evvel emirde bu noktanın bozulması gerektiği belirtilerek beraat hükmünü bozmuştur.

Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi, 15.2.1984 günlü, esas 1983/285, karar 1984/18 sayı ile; sanıklara atılı suçun siyasi ve ideolojik bir yönü mevcut olmadığı ve sanıklardan Zeki Aydın hariç sıkıyönetim mahkemelerinde görülen davaları bulunmadığı ve Zeki Aydın hakkında incelenen 1981/380 esas sayılı dosyadaki iddia-namede dava konusu gasp olayından bahsedilmediği ve davada delil olarak ileri sürülmediği ve bu itibarla bu dava ile organik ve örgütsel genel amaç bağlantısının mevcut olmadığı ve suçun işleniş tarihi itibarı ile de 1402 sayılı Yasa'nın 15., ve 13/a. maddeleri kapsamında olmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş ve dosya Erzincan 3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 13.3.1984 gün, 1983/347 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, A. Mazhar Akman, E. Cermal Gögüş, Necati Karakış, Ergun Argon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı 24.12.1984 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Tayfun Ugan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görülmüş olup düşünüldü:

Sanıklara atılı suç Kumru ilçesini de kapsamına alan Ordu ili ile birlikte

bütün yurttta 12.9.1980 günü ilân olunan sıkıyönetimden önceki üç ayın içinde 22.6.1980 günü işlenmiştir.

Bu nedenle görevli yargı yerinin belirlenmesi için suçun 1402 sayılı Yasanın 13.maddesi kapsamına girip girmediğinin saptanması gerekir.Adı geçen maddenin uygulanmasının önkoşulu suçun sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunmasıdır.Oysaki dosya içeriğine göre olayın siyasal ve ideolojik bir nedenden doğduğu hakkında hiçbir bulgu ve kanıt mevcut değildir.Hazırlık soruşturmasında dinlenen şahitlerin beyanlarından olayın bir ağaç kesme meselesinden doğduğu güncel ve bireysel bir gasp olayı niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

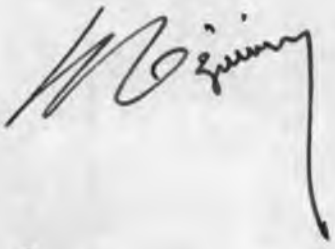
Sanıklardan Zeyi Aydın'nın sıkıyönetim mahkemesinde görülen siyasal içerikli bir davanın mevcut olması, aynı/sanığın/sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmayarak işlendiği ileri sürülen bir suçun da sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmesini gerektirmeyeceği kuşkusuz bulunmaktadır.Çünkü sıkıyönetim askeri mahkemeleri ancak,sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin veya sıkıyönetim ilânına neden olan olaylardan bulunan suçlara ilişkin davaları görmekle görevlidirler.

Bu itibarla tamamen güncel ve bireysel nitelikteki atılı suça ilişkin davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Ünye 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın,niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine,bu nedenle Ünye 2.Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.1.1982 günlü,esas 1981/130,karar 1982/3 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 24.12.1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

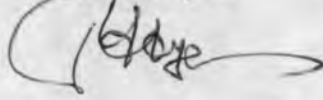
Başkan

Servet Tüzün

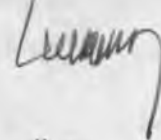
Üye

Y.İsmet Ayer

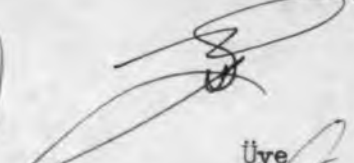
Üye

A.Mazhar Akman

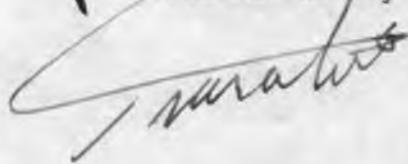
Üye

A.Cemal Göğüş

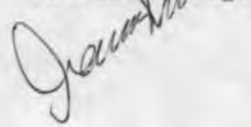
Üye

Necati Karakış

Üye

Yavuz F. Özgen

Üye

Muammer Aksüt

G/T.